

Infobalíček pre poslancov a poslankyne

Prečo potrebujeme súhlas v definícii znásilnenia?

Prečo potrebujeme súhlas v definícii znásilnenia?

Sexuálne násilie je na Slovensku nebezpečne rozšíreným spoločenským fenoménom, ktorý priamo zasahuje a narúša desaťtisíce životov, predovšetkým žien a dievčat.

Definícia znásilnenia v aktuálne navrhovanej novele Trestného zákona, rovnako ako v súčasnom platnom zákone, kladie dôraz na prítomnosť fyzického násillia útočníka a aktívny odpor obeť, namiesto toho, aby sa zameriavala na absenciu slobodne vyjadreného súhlasu so sexuálnymi aktivitami. Takáto definícia je nedostatočná, pretože:

- nezahŕňa všetky okolnosti, za akých k znásilneniu dochádza (stav tzv. zamrznutia, vydieranie, psychický nátlak, mocenskú nerovnosť vo vzťahu a i.),
- nechráni obyvateľstvo Slovenska pred sexuálnym násillím a znásilnením,
- udržiava nízku mieru nahlasovania trestných činov znásilnenia a sexuálneho násillia,
- udržiava nízke spoločenské povedomie o výskyte a okolnostiach sexuálneho násillia.

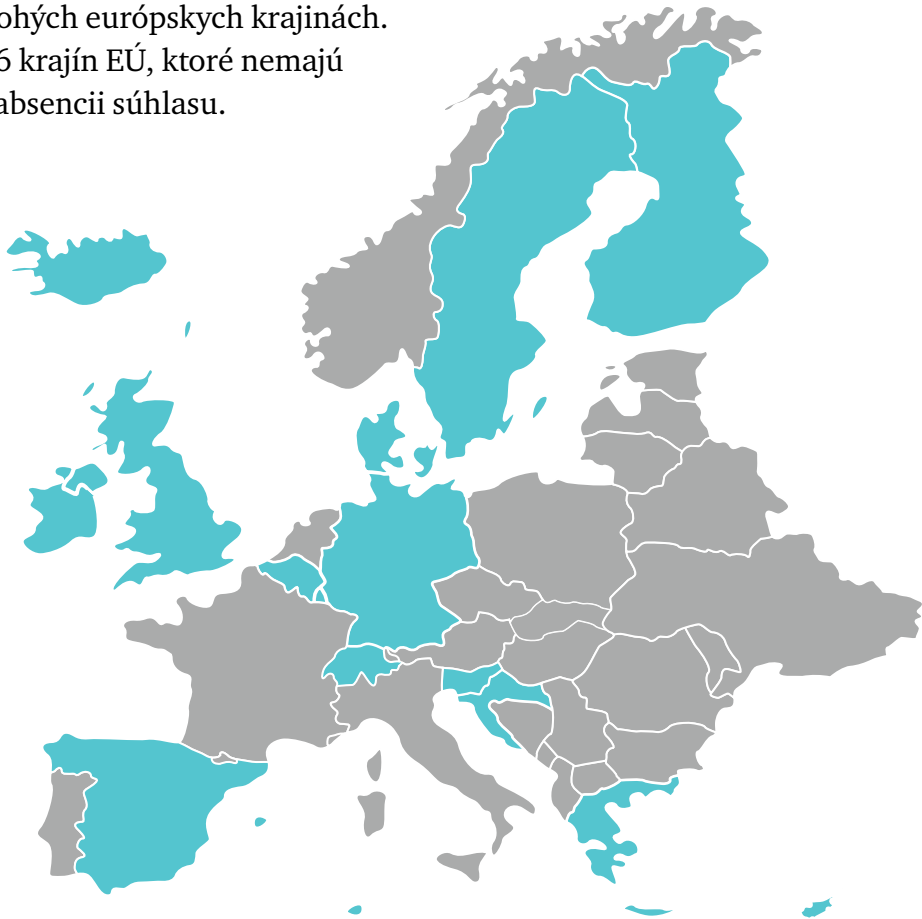
Potrebujeme súhlas v definícii znásilnenia.

- 1 z 20 žien na Slovensku vo veku od 15 rokov zažila vo svojom živote znásilnenie
- 1 z 10 žien vo veku od 15 rokov zažila vo svojom živote určitú formu sexuálneho násillia
- 88 % žien na Slovensku poznalo páchatel'a
- 38 % žien na Slovensku zažilo sexuálne násillie v partnerskom vzťahu

(zdroje: Sexuálne násillie na ženách – správa z reprezentatívneho výskumu, IVPR 2017; Survey on violence against women in EU, 2012)

Súhlas je deliacou líniou medzi sexom a znásilnením. Definíciu znásilnenia založenú na súhlase už majú v mnohých európskych krajinách. Slovensko je jednou z posledných 6 krajín EÚ, ktoré nemajú definíciu znásilnenia založenú na absencii súhlasu.

Švédka prokurátorka Christina Voigt, ktorá sa dlhodobo venuje prípadom sexuálneho násillia a znásilnenia: „Legislatíva by mala odrážať realitu; každý človek má právo na bezpečie a ochranu pred znásilnením. Ak niekto nechce mať v určitej chvíli s určitou osobou sex, jeho vôľa musí byť rešpektovaná. Legislatíva založená na súhlase odráža túto realitu. Každý rok to chápú vo viacerých krajinách... Podobné prípady, na akých pracujem dnes, sme mali aj pred prijatím novej legislatívy a skutočne ma znepokojovalo, že sa nepovažujú za znásilnenie.“

Presvedčenie o dôležitosti definície znásilnenia založenej na absencii súhlasu zdieľa odborná aj širšia verejnosť na Slovensku.

91 % ľudí na Slovensku považuje sex bez súhlasu za znásilnenie*

89 % ľudí na Slovensku si myslí, že sex bez súhlasu by mal byť trestným činom*

86 % ľudí na Slovensku si myslí, že prípady sexualizovaného násillia sú nahlasované menej často, ako sa skutočne dejú*

*zdroj: reprezentatívny prieskum agentúry Focus z marca 2023

„Väčšina skutkov (znásilnenia) nie je ohlásená, a to čiastočne aj preto, že priebeh skutku alebo reakcie naň nezodpovedajú požiadavkám súčasnej právnej úpravy. Navyše, úlohou trestného práva je nielen v konkrétnom prípade umožniť odhaliť trestný čin a potrestať páchatela, ale má podporovať aj všeobecnú prevenciu. Preto musí spoločnosť edukovať o tom, čo je neželané a trestuhodné správanie, a takým je každý zásah do dôstojnosti druhej osoby, teda nepochybne aj každé prekročenie osobných a telesných hraníc bez jej súhlasu,“

Barbora Burajová, manažérka Koordinačno-metodického centra pre rodovo podmienené a domáce násilie.

„Pri súčasnej zákonnej definícii je znásilnenie jedným z trestných činov, ktoré sa veľmi ťažko dokazujú. Keď štatistiky hovoria, že iba 3 – 10 % žien ohlásí znásilnenie, to tiež o niečom svedčí. Bola som pri niekoľkých súdnych konaniach, kde moja klientka bola doslova lynčovaná sprava-zľava. Väčšinou, ak išlo o ekonomické násilie alebo násilník bol finančne zdatnejší ako žena, mal na lepšieho právnik, boli práva tej ženy veľmi pošliapané a k spravodlivosti nedošlo. Tá situácia sa trošičku mení a ja pevne verím, že tento vývoj smerom k lepšej ochrane ich práv bude ďalej pokračovať. Jedno z tých svetiel, ktoré vidím v budúcnosti, je aj to, že súhlas bude kodifikovaný v zákone, aby sme aj my mali viac možností takej žene pomôcť a lepšie uchopiť ten problém, ktorý tam je z právneho hľadiska. Aby osoba, ktorá pácha takéto násilie, zaň bola aj potrestaná.“

Tatiana Brnová, OZ Žena v tiesni

„Úprava nedostatočnej definície trestného činu znásilnenia, tak aby bolo jasné, čo je sex a čo znásilnenie, je jedným z krokov smerom od ‚honov na čarodejnice‘ k poňatiu ľudských, a teda aj ženských práv hodnému 21. storočia.“

Broňa Korec Terenová, sociálna pracovníčka zariadenia núdzového bývania OZ Brána do života

„Psychologický rozmer súhlasu je o tom, že sú rôzne psychologické aspekty, ktoré môžu brániť človeku, aby sa nesprával kontraintuitívne. Veľmi často človek pri sexuálnom nátlaku môže zamrznúť, môže reagovať psychologicky kontraintuitívne, môže sa disociovat, mentálne sa odpojiť z tej situácie. Na sexuálny nátlak naše telá a hlavy reagujú rôzne a to musíme zohľadniť. To je niečo, čo musia zohľadňovať naši sudcovia, sudkyne, súdni znalci, všetci.“

Veronika Valkovičová, výskumníčka Inštitútu pre výskum práce a rodiny

„Sexuálne násilie, znásilnenie a ich následky sú zničujúce a poznačia na celý život.“

Mariana Kováčová, riaditeľka Centra Slniečko, n. o.

„Ak chceme bojovať proti sexualizovanému násiliu, musíme k tejto téme pristupovať komplexne. Jedným z pilierov sú veľmi dobré legislatívne nástroje, ktoré sa musia uplatňovať v praxi. Prvým krokom je zmena definície znásilnenia.“

Adriana Mesochoritisová, riaditeľka organizácie Možnosť voľby

„Zmena definície znásilnenia, tak aby v nej bol zakomponovaný súhlas so všetkými aspektami, je kľúčová. Státisíce ľudí trpia tým, že ich štát ani formálne nechráni, nieto prakticky, pred niečím takým, ako je znásilnenie.“

Ivana Klimentová, terapeutka a sociálna pracovníčka

Sexuálne násilie je súčasť rodovo podmieneného násilia, a preto ho sprevádza množstvo škodlivých mýtov a rodových stereotypov. Ľudia, ktorí takéto násilie prežili, čelia stigmatizácii a častokrát sa boja so svojou skúsenosťou z dôveriť. Niektoré a niektorí sa však rozhodli svoju skúsenosť s nami zdieľať. Výpovede sme zozbierali prostredníctvom anonymizovaného dotazníka v októbri 2021:

„Mala som 11 rokov a páchatela som poznala. On mal 17 a robil profesionálneho vzpieracza. O tom, čo sa stalo, som povedala až po piatich rokoch partnerovi a blízkym kamarátkam. Na polícii som to neoznámila, zrejme preto, že som sa necítila komfortne pri predstave, že sa mám zveriť s takou osobnou vecou niekomu, koho nepoznám (napr. policajtovi). Stalo sa to len raz a rodičia o tom dodnes nevedia.“

Anna

„Minulý rok v septembri ma znásilnil môj ex krátko po našom rozchode. Vyhládala som gynekologickú pomoc a neskôr aj terapiu. Udalosť som dlho považovala za divný sex. Že išlo o znásilnenie, som si dlho nechcela a odmietala priznať, nieto nahlásiť na polícii. V decembri som o tom začala uvažovať a spojila sa s kamarátom právnikom. Povedal mi, že mu to nedokážem, lebo som išla dobrovoľne do jeho bytu. Zvažovala som, či svoj príbeh zverejniť a ako ďalej postupovať. Spojila som sa aj s bývalým, no on to odmietal uznať. Nakoniec som sa nakontaktovala na pro bono advokátku, svoj príbeh opísala a momentálne je vec prešetrovaná políciou. Verím, že môj prípad bude vyhodnotený ako trestný čin a páchatel sa prizná.“

Alena

„Policajt vo mne vyvolal pocit, že si za to môžem sama a že to nebolo znásilnenie.“

Nela

„Neviem, či je to priamo znásilnenie, asi by som to tak úplne nedefinovala... Stretávala som sa s jedným chalanom a jedného dňa, keď sme boli u neho doma, nechcela som s ním mať sex (aspoň dovtedy, kým z toho nebude niečo vážnejšie než len to, že sa stretávame, dáme si pusu a podobne), no on do mňa bez opýtania vrazil penis a mali sme sex. Mala som 21 rokov.“

Alex

„Mala som 16 rokov a len nechcené tehotenstvo ma prinútilo povedať o tom niekomu.“

Marta

„Ako vysvetlíte, že vás znásilnili, keď ste nebojovali a neutekali?“

Mária

„Stalo sa mi to niekoľkokrát, vždy vo vzťahu. V podstate som bola už dospelá, mala som viac ako 25 rokov. Partner jednoducho neakceptoval ‚nie‘ a ja som sa vzdala. Aktívne som sa nebránila tak, ako si to ľudia predstavujú, bolo to zbytočné. V mysli som sa radšej preniesla niekam inam. Nikomu som o tom nepovedala. Ako vysvetlíte, že sa cítite/ste boli znásilnená, keď ste fyzicky nebojovali a odušu neutekali?“

Danica

„Boli to učitelia na vysokej škole. Nenahlásila som to, moji spolužiaci o tom vedeli.“

Klaudia

„Muž, ktorý mi ponúkol, že ma zvezie na dohodnuté pracovné stretnutie, cestou späť odbočil do lesíka. Nedošlo k fyzickému násiliu, ale vyžadoval sex a ja som sa podvolila, hoci so slzami v očiach. Nemala som sa ako dostať späť. Nevedela som, kde presne som. Toho človeka som poznala. Napokon je to aj verejne známa osoba z umeleckých kruhov.“

Lenka

„Trvalo to 9 rokov, bol to môj partner. Bola som presvedčená, že si za to môžem sama, keďže som sa nikdy nebránila.“

Maja

„Úradníčka povedala, nech si nevymýšľam, ak nechcem skončiť v detskom domove a už nikdy neuvidieť kamarátov.“

Helena

„Mala som 24 rokov, keď ma môj vtedajší manžel znásilnil – lebo ‚mohol‘. Bola to jednorazová záležitosť, hoci obťažovanie iného druhu bolo na dennom poriadku viac ako rok. K znásilneniu došlo len tento jediný raz, pretože podľa jeho slov ‚ho to až tak nebaví s mŕtvolou‘. Nikdy som to nenahlásila, no on už našťastie nie je môj manžel. V tom čase však bola moja psychika úplne na dne a neverila som, že by mi to niekto uveril. Bol to predsas môj manžel.“

Martina

„Neriešil som to na polícii. Je tu zakorenený predsudok, že muža nemožno znásilniť.“

Teo

„Na polícii ma presviedčali, aby som to nechala tak, pretože to aj tak prehrám. Bola som niekoľkokrát vypovedať, ale nič sa vlastne nestalo. Ani neviem, ako sa to uzavrelo.“

Lubka

„Mala som 22 rokov. Stalo sa to, keď som bola na bežnej masáži v hoteli. Odvtedy zakaždým, keď počujem, ako niekto hovorí, čo som mala a nemala mať oblečené, pýtam sa, čo som teda podľa nich mala mať. A ako som sa mala správať? Neurobila som absolútne nič, len som takmer zaspávala pri masáži. A predsas.“

Zita

„Ja som skončila s doživotnou traumou a on nedostal ani len podmienku.“

Zuzana

„Mala som 18 rokov, boli sme na chate s partiou kamarátov. Bol tam aj môj vtedajší priateľ, s ktorým sme mali pár dní predtým výmenu názorov a v podstate sme boli v štádiu rozchodu. Išla som spať trochu skôr ako ostatní, lebo ma bolela hlava, on prišiel za mnou, natlačil sa ku mne do postele a dožadoval sa sexu. Ja som ho niekoľkokrát odmietla a požiadala ho, nech odíde. On ma nepočúval a mali sme sex, napriek tomu, že som sa fyzicky bránila. Takže áno, páchatela som poznala veľmi dobre. Túto udalosť som nikomu nenahlásila, lebo vtedy som si ešte myslela, že ‚priateľ‘ nemôže znásilniť svoju priateľku.“

Katarína

„Mám, žiaľ, viac ako jednu skúsenosť. Prvá sa stala, keď som mala osemnásť a spievala som v svadbovej kapele. Po jednej skúške sme viac popili a keď sme šli domov, zľakla som sa, či nenarazím na otca, keďže z toho by bola bitka. Tak som sa nechala ‚ukecať‘ kolegom z kapely, ktorý mal už cez 30 rokov, že pôjdeme ešte niekam. Išli sme za mesto. Tam sa to stalo, v jeho aute. Nebola som schopná sa brániť. Keď už bolo príliš neskoro, skúsila som, ale nemala som silu. Bola som ako handrová bábika. Vedela som, čo sa deje, ale nemala som silu s tým niečo urobiť. Bolo mi zle. Týždeň ma všetko bolelo. Nikomu som vtedy nič nepovedala. Hanbila som sa. Obviňovala som sa. Bála som sa, že by ma otec zmlátil a robil by scény po meste.“

Zuzana

„Mala som asi 17 rokov, bol to vojak, ktorý sa ponúkol, že ma odprevadí z opekačky. Zatiahol ma do lesa a znásilnil, kričala som, boli tam ľudia, nikto mi nepomohol. Bola som v šoku, na políciu som nešla.“

Ivana

„Zavolala som naňho políciu, ale tým som bola na smiech. Vraj by som mala byť rada, že mám takého Rómea, ktorý ku mne na balkón lezie.“

Sára

„Bol to známy človek a ja som bola nikto. Uveril by mi niekto?“

Silvia

„Mala som 16 rokov, bola som na prázdninách u babky a išli sme si opekať s chalanmi z vedľajšej dediny. Jeden po mne pokukoval, dali sme sa do reči. Peter. Poznala som ho len z videnia, bol kamarát môjho brata. Po nejakom čase ma ostatní chalani nenápadne upozornili, nech si naňho dávam pozor. Nechápala som prečo. Trocha som sa opila, tak ma známi odprevadili do ich stanu, nech sa trochu vyspím. Zobudila som sa na to, že na mne Peter ‚skáče‘. Súložil bez môjho vedomia či súhlasu. Prosila som, aby prestal. Teraz rozmýšľam, prečo som nekričala. Neviem. Dokončil, čo chcel a bol so sebou očividne spokojný. Až donedávna som to nikomu nepovedala, na políciu mi ani nenapadlo ísť. Doma sme mali s rodičmi peklo, fyzické a psychické týranie, obchytávanie opitými kamarátmi rodičov. Občas som žartovala, že mi chýba už len znásilnenie a prežila som fakt všetko. Po tej udalosti som premýšľala, či som si to sama neprítiahla. Neviem. Necítla som potrebu sa zdôverovať, asi som to celkom zbagatelizovala a čiastočne som sa obviňovala, že som to prehnela s alkoholom. Najväčší ‚gól‘ bol, že ma Peter potom nechával občas pozdravovať po mojom bratovi. Bolo mi na vracanie.“

Eliška

„Mala som 15 rokov. Bol to môj spolužiak a nikdy medzi nami nič viac nebolo. Mala som oblečené iba tričko a krátke nohavice. Mám pocit, že to chcem spomenúť preto, lebo veľa ľudí zľahčuje situáciu na základe toho, kto mal čo oblečené. Úplne som zamrzla a iba som sa ho snažila odtláčiť od seba. Nevedela som nič viac spraviť. Dopadlo to našťastie iba ako pokus o znásilnenie, pretože bol príliš opitý a odpadol. Neohlásila som nič, ani mi to nenapadlo. Koniec koncov, ani som nechcela, pretože to bol môj spolužiak a nechcela som pokaziť vzťahy v partii. Zdôverila som sa až časom partnerovi a blízkej rodine. Doteraz ma desia opití muži.“

Marcela

„Mala som 15 rokov a bola som nová na internáte. Jeden chalan ma zavolať pozeráť film. Poznala som ho už predtým. V polovici film zastavil a nanútil sa na mňa. Nikomu som to zatiaľ nepovedala.“

Laura

„Znásilnil ma viackrát. Bola som zahanbená, odmietla som prijať fakt, že ma znásilnil človek, ktorému som verila.“

Jarka

„Snažil sa viackrát, ale reálne to ‚dokončil‘ len raz. Mala som 25 rokov a bol to môj partner, s ktorým som v tom čase bola takmer rok. Hneval sa, že som ho 3 dni predtým odmietla. V tom týždni mala mať svadbu moja najlepšia kamarátka, kde som mala byť svedkyňa a on si neprial, aby som tam išla. Znásilnil ma v pondelok pred tou svadbou, aby mi dokázal, že je silnejší ako ja, a že aj tak bude vždy tak, ako povie on. Viem, že som sa bránila, ale keď som sa bránila, tak to bolelo. A tak som prestala a začala som plakať. Keď všetko skončilo, začal sa správať, akoby sa nič nestalo, a ešte mi povedal, že je rád, že sme spolu zažili taký krásny deň. Pamätám si tie pocity, keďže ma to prenasleduje doteraz. Nemohla som uveriť, že sa to stalo. Že človek, ktorého ľúbim, bol niečoho takého schopný. Odviezol ma domov a ja som sa úplne bezduchým pohľadom pozrela na seba v zrkadle. Cítila som sa prázdna a pošpinená. Išla som sa rýchlo osprchovať. Cítila som veľkú beznádej a slúbila som si, že to už nikdy nemôžem dopustiť. A predsa sa o to pokúsil znovu, a dokonca dvakrát. Bolo to takmer o rok nato. Opäť išlo o svadbu, na ktorú som bola pozvaná a na ktorú som si dovoľila ísť napriek jeho nesúhlasu. Pred tou svadbou som sa s ním vyspala, len aby bol pokoj. Dal mi vtedy facky a držal ma pod krkom. Po tej svadbe som sa veľmi bála zostať s ním osamote. Keďže sme neboli len partneri, ale aj spolu pracujeme, napokon sme sa stretli v našej kancelárii, myslela som si, že tam mi nič nehrozí. Mýlila som sa. Začal ma bozkávať, hoci som to vtedy skôr pretrpela, pretože sa mi v ten deň hnusil. Máme tam sedačku, na ktorú ma povalil a začal vyzliekať. A ja som začala protestovať. Začal ma otáčať a snažil sa dosiahnuť svoje. Hovoril mi pritom: ‚To aby si si pamätala, komu patríš.‘ Zachránili ma rifľové krátke nohavice a tenisky. Nevedel mi vyzliecť nohavice cez tenisky, takže mi nevedel dobre rozťahnuť nohy, hoci viem, že som cítila, že na pár sekúnd sa mu podarilo sa ma dotknúť. Navyše som veľmi bránila a začala som kričať. Keď už bol zúfalý, zrazu ho z toho bezduchého výrazu akoby preplo do reality a pustil ma. Potom sa zase správal, akoby sa nič nestalo, išli sme na obed, na ktorý som sa pozerala s veľkou nechutou. Po obede chcel, aby sme išli k nemu domov, čo som odmietla, lebo som sa veľmi bála, čo by mi tam spravil. Tak sme sa šli prejsť do neďalekého lesíka. Tam ma opäť napadol. Oprel ma o strom. Nielenže ma držal pod krkom a dal mi facky, ale znovu ma začal vyzliekať. Vtedy som už mala veľký strach, pretože bol silnejší ako ja a moja obrana nezaberala. Hoci som začala kričať, nech ma pustí, napokon ma zachránili hlasy, ktoré sme započuli. Veľmi som sa za to hanbila. Za všetko. Okrem toho som mala silné pocity viny, pretože som bola presvedčená, že keby som si ten druhý raz neurobila po svojom a nebola by som išla na tú svadbu, nespravil by mi to. Moje kamarátky a kamaráti, s ktorými mi zakazoval sa stretávať, mi stále dohovárali, aby som ho nechala. Ja som to nedokázala a stále som ho ospravedlňovala. Nemala som odvahu toto všetko niekomu povedať. Hlavne na ten prvý raz som sa snažila zabudnúť. Na ten druhý raz, keď sa o to len pokúsil, sa už zabudnúť nedalo. Vyvolal vo mne taký stres, že som z toho ochorela tak, že som ako 26-ročná kvôli extrémne vysokému pulzu takmer dostala infarkt. Rozišli sme sa mesiac po tom incidente. Až potom, ako sme sa rozišli, som sa to po 4 mesiacoch odvážila napísať jednej psychologičke a následne to povedať aj kamarátom. Väčšina ma odsúdila, že mi to vraveli a že som blbá, že som si to nechala. Tie postoje ma veľmi zabolili. Stalo sa to nedávno, ten druhý incident v auguste 2021. Doteraz trpím posttraumatickou stresovou poruchou. Na políciu som nešla zo strachu, že by mi neverili, keďže on má povesť dobrého človeka, ktorý vystupuje aj v televízii. Zároveň som sa bála, že by sa mi pomstil a že by ma odsudzovali rovnako ako kamaráti. Okrem toho mu nechcem zničiť život väzením. Ak však naberiem viac odvahy, obrátim sa na políciu.“

Mariana

„Mala som 17 rokov a môj prvý sex bol znásilnenie. Dopozerali sme s vtedajším priateľom film, začali sme sa bozkávať a on napriek môjmu presmerovaniu jeho rúk a tela pokračoval ďalej, až kým mi nedržal ústa, aby som nemohla kričať a upozorniť rodičov, ktorí sedeli vo vedľajšej miestnosti a pozerali televízor. Bolo to všetko príliš rýchle a plynulé, z jeho strany dobre naplánované. Ani som si neuvedomila, že to bolo znásilnenie. Keď to skončilo, bola som v šoku a on mi ešte vsugeroval predstavu o tom, že mi musel držať ústa, lebo by som určite nahlas vzdychala. Bola som s ním rok a pol a trvalo mi, kým som pochopila, že to bol manipulatívny násilník, ktorý ma len fyzicky a psychicky ničil a zneužíval.“

Lujza

„Stalo sa mi to, keď som mala 20 rokov. Bola som s kamarátmi vonku a neskôr som sa mala stretnúť s frajerom a ísť k nemu. Keď sme sa stretli, boli sme už sme obaja podgurážení alkoholom a dost sme sa pohádali. Chcela som odísť, ale nenechal ma, chytil ma za ruku a odtiahol na nočný autobus. V autobuse som ho s plačom prosila, aby ma pustil, pretože k nemu nechcem ísť. Nepustil ma. Hľadala som pomoc v ľuďoch naokolo, ale nikto sa na nás ani len nepozrel. Keď ma dotiahol k nemu, zamkol byt. Ešte sme sa chvíľu hádali. Chcela som odísť, ale nechcel mi otvoriť. Hodil ma na posteľ začal škrtiť a vyzliekať. Podarilo sa mi spod neho dostať a utiekla som do jeho izby, kde som sa snažila rýchlo niekomu napísať cez jeho facebookový účet. Prišiel tam, chytil ma za vlasy a s nožom pod krkom sa mi vyhrážal, že keď to skúsím ešte raz, zabije ma. Keď ma pustil, utiekla som na balkón a kričala o som pomoc, kým ma nevtiahol dnu. Potom mi dal ešte pár faciek. Z ničoho nič sa ukludnil, rozplakal a otvoril mi dvere. Obliekla som si len nohavičky a sveter a utekala som von. On išiel za mnou, ale po chvíli to vzdal a odišiel. Zavolala som rodičom, ktorý kvôli mne o tretej ráno cestovali cez pol Slovenska a ráno sme to išli nahlásiť na políciu. Skončila som s vyvrtnutou krčnou chrbticou, 3 týždne som nosila golier, s prasknutým ušným bubienkom, rozbitým nosom a modrinami po celom tele. Niekoľko mesiacov po tom som z vlastnej iniciatívy navštevovala psychológa. Moje trestné oznámenie nedopadlo nijak. Na polícii ma súdny znalec a všetci ostatní presviedčali, aby som to nechala tak, pretože to aj tak prehrám. Bola som niekoľkokrát vypovedať, ale nič sa vlastne nestalo. Nevieť ani, ako sa to uzavrelo, z polície mi už neodpísali a osobne som už nemala silu to ďalej riešiť. Ja som skončila s doživotnou traumou a on nedostal ani len podmienku. Doteraz mi je zle, keď vidím na ulici niekoho, kto sa naňho podobá. Mám nočné mory, že ma niekto mláti alebo znásilňuje.“

Lubka

„Boli to dvaja moji bývalí priatelia. Mala som asi 23 rokov, pri ďalšom 24 alebo 25. Prvý to aj dokončil, aj napriek tomu, že som plakala, druhý prestal, keď som mu povedala, aby mi nerobil to, čo mi robil bývalý. Neriešila som to s nikým, nikomu som to nepovedala. Hanbila som sa, lebo to predsa boli moji frajeri. Môj nesúhlas, plač ani s tým spojená bolesť ich neodradili od toho, aby boli voči mne násilní. Ich ‚ospravedlnením‘ bolo, že som ich frajerka. V oboch prípadoch hralo úlohu to, že boli pod vplyvom alkoholu, ale to zrejme nie je ospravedlnenie. Keby toto nebolo anonymné, tak to nikdy nikomu nepoviem. Keďže nemám mamu, len otca a brata, nemala som to ani komu povedať. Som si istá, že otec aj brat by sa tak či tak len pousmiali a nechali to tak.“

Martina

„Zažívala som znásilnenie v manželstve. Exmanžel nerešpektoval moje ‚nie‘. Vyvíjal na mňa psychický nátlak, až som sa podvolila. Toľkokrát som pri tom plakala a skrývala slzy, aby ich nevidel! V duchu som sa pri tom modlila, nech to už čím skôr skončí. Stávalo sa, že uprostred noci, keď dopozeral TV, prišiel do postele a vzal si ma. Takú rozospatú, neschopnú nijako reagovať. Keď videl, že som ‚neprebudená‘, stupňovalo to v ňom agresivitu. Vyčítal mi, že som ako mŕtvola, že zo mňa nič nemá, a že načo mu je taká žena.“

Renáta

„Mala som 17 rokov. Stalo sa to v zahraničí, keď som navštívila príbuzného, ktorý mi paradoxne v detstve fyzicky a psychicky ubližoval a dovolil na mne páchať dvomi mužmi sexuálne násilie vo forme zneužívania. Navštívila som ho, aby som za minulosťou urobila hrubú čiaru, aby som mu odpustila a uzavrela túto kapitolu. Namiesto toho ma čakalo jeho pohrdanie a stalo sa presne to, čo mi robil v detstve. Iba s tým rozdielom, že tentokrát páchatel' završil násilie do konca, znásilnil ma. Nikomu som to nepovedala. Cítila som vinu, hanbu. Už beztak som počúvala, aká naivná chudera som, že som opätovne navštívila človeka, ktorý mi tak ubližoval. Ale málokto chápal, že s nenávisťou sa nedá žiť. Odpustiť tejto osobe bolo pre mňa dôležité, a preto som ju navštívila. Avšak, k odpusteniu nestihlo prísť, pretože mi spôsobil ďalšiu hlbokú ranu. Nasledovala psychiatrická liečba, vážna diagnóza, silné lieky. Striedanie hospitalizácií a domova, 4 pokusy o samovraždu, a nikto nič nevedel. Až terapie mi pomohli otvoriť sa, trvalo to takmer 12 rokov. Dnes som matkou. A nič si neželám viac, ako to, aby moje deti žili v krajine, ktorá netoleruje sexuálne násilie.“

Helena

„Dialo sa to od mojich 19 do 27 rokov. Išlo o vtedajšieho partnera. Jeden partner bol násilník a používal fyzickú silu, ktorej som sa nevedela brániť a ani som na to nenabrala odvahu. Dlhé roky som to nepovažovala za znásilnenie. Bola som presvedčená, že si za to môžem sama, keďže som sa nikdy nebránila. S políciou som to neriešila, nedôverujem jej, odkedy ma zbil muž na ulici a ich riešením bolo odporúčanie, aby som nechodila po tme von. Išla som vtedy z práce, nevie o tom nikto. Pri rozchode ma čakal vonku pri bytovke kamarát, u ktorého som sa chvíľu skrývala.“

Maja

„Poznala som ho, bol predtým mojím vedúcim v tábore a dôverovala som mu.“

Alžbeta

„Mala som 15 rokov, on 24. Bol to prvý chlap, ktorý sa o mňa zaujímal. V tom veku som to vnímala ako niečo výnimočné, že sa o mňa zaujíma dospelý muž. Začali sme sa stretávať, bozkávať, bolo to moje prvé bozkávanie. Bola som z toho nadšená. Mne by to úplne stačilo, príliš mi nedochádzalo, že dospelému mužovi asi nie. Vedela som o sexe všetko, v teoretickej rovine. Ešte som však po sexe netúžila, nebola som vyspelá. Bol rok 2005, ani moje kamarátky vtedy ešte nemali sex za sebou, vtedy sa začínalo neskôr. Pri bozkávaní začal byť, samozrejme, dotieravejší, pchal mi ruku do nohavičiek, do podprsenky. Ja som mu ju vždy dávala preč s tým, že ja to ešte nechcem. On, že nie je problém, že ma nebude do ničoho tlačiť. Ale jedného dňa sme išli do bytu k jeho kamarátovi, s tým, že to bude pohodlnejšie. Pravdaže, začal ma prehovárať na sex, že bude nežný, dá pozor, že som krásna... klasické kaleráby. Nakoniec som povedala, že tak dobre. Bolo to teda technicky so súhlasom. Ale prehovoril na sex 15-ročné naivné dievča. Nepáčilo sa mi to príliš, samozrejme, že to bolelo, našťastie to trvalo krátko. Spočiatku som z toho nebola nejaká traumatizovaná. Až po čase som si uvedomila, čo to so mnou spravilo. Sex som si nedokázala užiť s nikým ďalších 5 rokov. Pohlavný styk ma bolel, radšej som praktizovala petting alebo orálny sex. Keď som bola staršia, podarilo sa mi to nejako preklenúť. Teraz si sex užívam, ale keď si dnes, s rozumom dospelého človeka uvedomujem, čo sa mi stalo, je mi z toho zle.“

Ivana

„Vyhrážal sa mi, že ma znásilní tak, aby som otehotnela a nemohla ho opustiť.“

Kristína

Rozhovor so švédskou prokurátorkou Christinou Voigt

7. júna 2022

Christina Voigt patrí k popredným švédskym prokurátorkám so špecializáciou na sexuálne zločiny a násilie v partnerských vzťahoch. V rámci svojej tridsaťročnej praxe pracovala so stovkami prípadov sexuálneho násillia a znásillenia. Ako prokurátorka zodpovedá za vedenie vyšetovania, iniciovanie trestného stíhania a dohliada na zachovávanie zákonnosti v súdnych procesoch. Christina Voigt pôsobí na mestskej prokuratúre v Štokholme.

Vo Švédsku sa už tri roky používa nová zákonná definícia znásillenia, založená na súhlase.

V čom vidíte jej hlavný prínos?

Nová definícia priniesla predovšetkým nové situácie, ku ktorým sa pristupuje ako k prípadom znásillenia. Podľa predchádzajúcej definície sa za znásillenie považovali iba prípady, v ktorých bolo použité fyzické násillie alebo hrozba násillia, respektíve prípady, v ktorých bola sexuálne zneužitá osoba pod silným vplyvom alkoholu či iných omamných látok alebo napríklad spala.

V súčasnosti sa znásillenie stíha na základe absencie súhlasu so sexuálnym aktom. Táto definícia zahŕňa, rovnako ako doterajšia, aj prípady, v ktorých boli sexuálne zneužití osoby pod silným vplyvom omamných látok alebo neboli pri vedomí.

V súčasnosti je v Európe 13 krajín, v ktorých sa definícia trestného činu znásillenia zakladá na absencii súhlasu alebo vôle. Prečo podľa vás dochádza k týmto zmenám?

Legislatíva by mala odrážať realitu; každý človek má právo na bezpečie a ochranu pred znásillením. Ak niekto nechce mať v určitej chvíli s určitou osobou sex, jeho vôľa musí byť

rešpektovaná. Legislatíva založená na súhlase odráža túto realitu. Každý rok to chápu vo viacerých krajinách.

Na Slovensku je súčasná definícia znásillenia ešte stále založená na prítomnosti fyzického násillia – znásillenia sa podľa nej dopustí človek, ktorý „násillím alebo hrozbou bezprostredného násillia donúti ženu k súložiu alebo kto na taký čin zneužije jej bezbrannosť“. Čo si myslíte o takejto definícii?

Veľmi podobnú definíciu sme mali aj vo Švédsku. A stále ju dokonca máme – hoci tá naša nehovorí špecificky o ženách, ale o osobách bez ohľadu na rod –, ale dnes navyše zahŕňa aj situácie, v ktorých obeť nesúhlasila so sexuálnymi aktivitami. Nedobrovoľný sex sa teda tiež považuje za znásillenie.

Ako sa vo Švédsku po zmene zákonnej definície zmenilo stíhanie, vyšetovanie a súdne konanie v prípadoch znásillenia?

To sa až tak nezmenilo. Naďalej musíte preukázať, že bol spáchaný trestný čin. Rovnako na to potrebujete predložiť dôkazy, aj keď je definícia znásillenia založená na súhlase. Aj súdny proces je rovnaký.

Aké dôkazy súd skúma? Sú to len výpovede, alebo aj hmotné dôkazy?

Najdôležitejším dôkazom je výpoveď obeť na súde, zvyšok práce spočíva v získaní čo najväčšieho množstva dôkazov, ktoré by mohli jej výpoveď podprieť. Dokazovanie je potom rovnaké, súd musí pri posudzovaní predložených dôkazov postupovať v

súlade so zákonom.

Ako však orgány činné v trestnom konaní hľadajú dôkazy o súhlase, respektíve absencii súhlasu so sexom?

Máme osobitné policajné jednotky, ktoré sa špecializujú na prípady sexuálneho násillia a znásillenia a sú na to vyškolené. Ako prokurátorka viem vyšetovanie a zodpovedám za zhromaždenie dôkazov. Orgány činné v trestnom konaní vždy robia všetko, čo je v ich silách, aby dokázali spáchanie trestného činu.

Aké „druhy súhlasu“ obstoja na súde? Kritici konceptu súhlasu sa ho často usilujú vykresliť v absurdnom svetle tým, že spomínajú potrebu notárskeho overenia. Je niečo také potrebné?

Rovnako vyzerala diskusia tu vo Švédsku. No práve notársky overený podpis by neobstál – o ôsmej hodine môžete mať od partnera alebo partnerky písomný súhlas so sexom a o hodinu neskôr od nich súhlas nemať. Súhlas musí byť stále aktuálny, možno ho odvolať aj počas sexuálnej aktivity a vy to jednoducho musíte rešpektovať. Každý má vždy právo povedať nie, sexuálnym aktivitám celkovo alebo špecifickým praktikám.

Zvýšil sa počet falošných obvinení zo znásillenia, odkedy vo Švédsku platí definícia znásillenia založená na súhlase?

Nie, to si nemyslím. Ale každé obvinenie sa musí dôkladne vyšetriť, ja vždy hľadám dôkazy. A ak nie je dostatok dôkazov, nemôžem pokračovať v trestnom stíhaní. Neposudzujem, či ide o falošné

obvinenie alebo len neexistuje dost dôkazov o tom, že došlo k znásilneniu. V procesoch vyšetrovania, stíhania a súdneho konania nie je žiadny rozdiel oproti tomu, ako prebiehali počas platnosti predchádzajúcej legislatívy.

Keď sa hovorí o znásilnení, väčšinou si ľudia predstavia určitým spôsobom rizikové rande alebo neznámeho páchatela. Ale čo znásilnenia v manželstve alebo dlhodobom vzťahu – je ťažšie ich vyšetriť?

Je to tak. Ale to platilo aj pri predchádzajúcej definícii, keď v takýchto prípadoch chýbali dôkazy o použití násilia.

Aké faktory podľa vás ovplyvňujú ochotu švédskych orgánov činných v trestnom konaní spolupracovať pri implementácii novej legislatívy?

Orgány činné v trestnom konaní sú väčšinou ochotné zladit' sa s novou legislatívou. Máme však silný podporný systém vo forme vzdelávania orgánov činných v trestnom konaní, a ako som už spomínala, takisto osobitné jednotky, ktoré sa špecializujú na prípady sexuálneho násilia a znásilnenia. Tie sú v téme dobre vzdelané a vzdelávajú aj svojich kolegov a kolegyně, s ktorými počas vyšetrovacích a súdnych procedúr spolupracujú. Vo Švédsku je znásilnenie aj veľmi politickou témou. Každý chce eliminovať sexuálne násilie a znásilnenie, je to vysoká priorita.

Čo podľa vás ovplyvňuje počet zaznamenaných prípadov znásilnenia? Prečo ich je vo Švédsku viac ako inde v Európe?

Nie som oboznámená s týmito údajmi, ale vo všeobecnosti platí, že ženy vo Švédsku znásilnenia nahlasujú. Myslím si, že u nás obeť tohto trestného činu veľmi dobre podporujeme. Skutočne pracujeme na týchto prípadoch. Nie každý prípad sa dostane na súd, ale po každom nahlásenom znásilnení nasleduje dôkladné vyšetrovanie, vždy sa snažíme nájsť čo najviac dôkazov.

V prvom rade sa u nás k obetiam pristupuje veľmi korektne, takže si

myslím, že sa neboja ísť na políciu, v tom môže byť rozdiel oproti iným krajinám. Máme tiež nový zákon založený na súhlase, takže existuje viac situácií, ktoré sa považujú za znásilnenie, a viac páchatel'ov zaň bolo odsúdených. Máme prokurátorky a prokurátorov špecializovaných na prácu na prípadoch sexuálneho násilia a znásilnenia.

Takže by som povedala, že naše štatistiky odrážajú najmä dobré vzdelávanie orgánov činných v trestnom konaní a vysokú politickú prioritu eliminácie sexuálneho násilia a znásilnenia vo Švédsku, a následne verejnú diskusiu o tejto problematike v médiách.

Čo je podľa vás príčinou toho, keď sa niektorí politici, ale aj odborný personál polície, prokuratúry a súdov vyjadrujú proti definícii znásilnenia založenej na súhlase?

Nemám predstavu, prečo sú proti nej. Teraz, keď s ňou pracujem, je úplne zrejmé, že ju potrebujeme. Podobné prípady, na akých pracujem dnes, sme mali aj pred prijatím novej legislatívy, a skutočne ma znepokojovalo, že sa nepovažujú za znásilnenie. Myslím, že aj švédska verejnosť chápe, prečo o znásilnenia jednoznačne ide.

Pred niekoľkými rokmi, ešte pred touto legislatívou, sme sa zaoberali prípadom dievčaťa, ktoré bolo trochu opité a potrebovalo sa vymočiť. Spolu s kamarátkami zašli do parku a keď si dievčina za kríkom stiahla nohavice, cudzí okoloidúci jej strčil prsty do vagíny. A to sa nepovažovalo za znásilnenie. Rozhodnutie sa opieralo o argumentáciu v línii „nebola dostatočne opitá“ a „nebola v bezvedomí“. To je neprijateľné, podľa novej zákonnej definície išlo o znásilnenie.

Nedávno sme pracovali na takomto prípade: muž organizoval rozlúčku so slobodou a pozval na ňu aj ženy. Po večierku jedna zo žien zaspala na pohovke a nastávajúci ženích sa rozhodol, že ešte pred svadbou musí mať sex. Najprv ženu opakovane prehovárал, ona však jeho návrhy stále odmietala. Spočiatku to rešpektoval, ale neskôr, keď už takmer spala, ju

náhle prisadol a začal ju znásilňovať. Žena bola v šoku, nereagovala a nebránila sa, čo je veľmi bežná reakcia. Páchatel' bol obvinený zo znásilnenia a teraz si odpykáva dvojročný trest. Podľa predchádzajúcej legislatívy by tento prípad nakoniec nebol uznaný za znásilnenie.

Čo by ste povedali ľuďom, ktorí sa obávajú, že definícia znásilnenia založená na súhlase bude mať negatívny vplyv na partnerské vzťahy a interakcie medzi ľuďmi?

Všetci ľudia, ktorí sú zúčastňujú na sexuálnych aktivitách – či už na jednu noc, v dlhodobom vzťahu alebo manželstve – to musia chcieť. Vždy to musia chcieť všetky zúčastnené osoby, teda rozhodujú spoločne, nik o tom nerozhoduje za druhého človeka. Všetky zúčastnené osoby si musia byť isté, že to, čo robia, je konsenzuálny akt.

Ako sa zmenila situácia vo Švédsku?

Stále tu máme znásilnenia, s novou zákonnou definíciou nevymizli. Novým zákonom som si najprv nebola stopercentne istá. Ale časom, pri práci na niektorých prípadoch, ktoré by sa predtým nepovažovali za znásilnenie, som sa uistila o tom, aký je potrebný. A došlo mi aj spätne, že niekedy, keď som si v minulosti nebola istá, o aký trestný čin ide, v skutočnosti išlo o znásilnenie. Samozrejme, že to bolo znásilnenie, veď ona to nechcela robiť. Som veľmi rada, že máme tento zákon. Dúfam, že ľudia budú pred sexom a počas sexu viac mysliet na súhlas.

Potrebujete vzdelávať o dobrovoľnom sexe a znásilnení, potrebujete vzdelávať políciu, a hlavne, musíte o tom hovoriť.

Vážený pán poslanec, vážená pani poslankyňa,

v mene podpísaných odborných organizácií, kolektívov, inštitúcií a jednotlivcov a jednotlivkýň, ktoré sú dlhodobo aktívne v snahe zastaviť sexuálne násilie a ochrane ľudí žijúcich na Slovensku pred znásilnením a rodovo podmieneným násilím, si Vás dovoľujeme požiadať o prijatie zásadných a nevyhnutných legislatívnych zmien v tejto oblasti.

Roky sme svedkami hrubej ignorancie nebezpečne rozšíreného sexuálneho násilia a znásilnenia na Slovensku, ktoré priamo zasahujú do desaťtisícov životov, predovšetkým žien a dievčat, a narúšajú ich. Novela Trestného zákona predstavovala prvý signifikantný pokus štátu o prijatie legislatívy, ktorá by výraznejšie prispela k ochrane obyvateľstva pred sexualizovaným násilím. Po viac ako rok trvajúcom legislatívnom procese, ktorý sprevádzala odborná debata, však do parlamentu smeruje návrh redefinície znásilnenia, ktorý je výsmechom ľuďom, ktorí čelili, čelia a budú čeliť sexuálnemu násiliu a znásilneniu.

Podľa výskumu Inštitútu pre výskum práce a rodiny z roku 2017 zažilo sexuálne násilie v priebehu svojho života 4,9 % respondentiek, čo predstavuje približne 100 000 žien na Slovensku. Výsledky prieskumu tiež poukazujú na pretrvávajúcu stigmatizáciu preživších sexuálneho násilia, o čom svedčia zdôvodnenia, pre ktoré sa ženy neobrátili na políciu.

Amnesty International Slovensko zozbierala desiatky výpovedí preživších znásilnenia, ktoré ilustrujú hrubé zlyhania štátu pri ochrane pred sexuálnym násilím a pri tvorbe legislatívy, ktorá prispieva k vytváraniu prostredia založeného na rešpekte pri sexuálnych aktivitách. Z výsledkov reprezentatívneho prieskumu, ktorý pre Amnesty International Slovensko vo februári 2023 uskutočnila agentúra Focus, vyplýva, že 91 % opýtaných si myslí, že sex bez súhlasu je znásilnením. Toto presvedčenie prevláda aj u ľudí, ktorí sa identifikujú ako konzervatívni. Zároveň si 89 % opýtaných myslí, že sex bez súhlasu by mal byť trestným činom. Podobné výsledky dosiahli aj reprezentatívne prieskumy z rokov 2022 a 2021.

Súčasná definícia znásilnenia platná na Slovensku sa, rovnako ako definícia zahrnutá v predkladanej novele Trestného zákona, zameriava na prítomnosť násilia a prejaveneho odporu, pričom nezohľadňuje absenciu slobodného súhlasu (po posúdení v kontexte okolností), ako sa vyžaduje v medzinárodnom práve a normách. Argument, že definícia, ktorá operuje so zneužitím bezbrannosti obete neobstojí. Na nedostatočnosť takejto definície upozorňuje teória aj prax. Medzinárodné ľudskoprávne normy nedefinujú sexuálne násilie na základe použitia alebo hrozby fyzického násilia, ani zneužitia bezbrannosti, ale vychádzajú z narušenia telesnej autonómie človeka. Slovensko musí dodržiavať svoje ľudskoprávne záväzky a rozšíriť právnu úpravu znásilnenia tak, aby zahŕňala situácie, keď k sexuálnym aktivitám došlo bez súhlasu niektorej zo zúčastnených osôb.

Žiadame Vás preto, aby ste sa postavili za ľudské práva a ochranu ľudí pred sexualizovaným násilím a podnikli všetky kroky pre to, aby bola nedostatočná definícia obsiahnutá v návrhu novely Trestného zákona upravená. Slovensko potrebuje definíciu znásilnenia (v §199 Trestného zákona), ktorá je založená na súhlase.

Organizácie:

Amnesty International Slovensko
ALEJ – poradenské centrum
Bez sexizmu (iniciatíva Sexistický kix)
OZ Brána do života
Centrum komunitného organizovania
Centrum Slniečko, n. o.
Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku, o. z.
OZ Antigona
OZ HANA
OZ Prirodzene
Iniciatíva Inakosť
inTYMYta
LIGHT*
mesačník Kapitál
Možnosť voľby
MyMamy, o. z.
Nadácia Ekopolis
Nebudeme ticho!
Neon o.z
NOMANTINELS
Občan, demokracia a zodpovednosť
Odysseus, o. z.
Pomoc rodine
PRIMA, o. z.
OZ Prirodzene
PROGRESFEM
OZ Proti prúdu
Rómske advokačné a výskumné stredisko
Saplinq, o. z.
Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
Za seba, o. z.
Ženy pomáhajú ženám, o. z.

Odborníctvo v témach pomoci prežívším sexuálneho násillia, terapeutickej praxe, právnej pomoci prežívším, rodovej rovnosti a sociálnej spravodlivosti:

Mgr. Jana Jablonická Zezulová, analytička – výskumníčka
Mgr. Barbora Burajová, PhD., právnička
Mgr. Ivana Klimentová, PhD., sociálna poradkyňa, terapeutka
Ing. Andrej Kuruc Mgr., psychológ, expert pre rodovú rovnosť

Mgr. Lenka Pavuková Rušarová, klinická psychologička, psychoterapeutka
Mgr. Hana Ševčíková, klinická psychologička, psychoterapeutka
MUDr. Barbora Vašečková PhD., lekárka, psychiatrička
Mgr. Andrea Fábiková, PhD., vedeckovýskumná pracovníčka, Centrum rodových štúdií FiF UK
PhDr. Hana Smitková, PhD., psychologička
Milica Schraggeová, psychologička
Mgr. Matúš Kanis, advokát
Mgr. Karin Jureková, sociálna poradkyňa, štatutárna zástupkyňa, PROGRESFEM
Zuzana Bendíková, výkonná riaditeľka, inTYMYta
Mgr. Štefan Vanko PhD., klinický psychológ, Psyche Educa s. r. o.
MUDr. Iveta Kalafutová, lekárka
Mgr. Apolónia Sejková, sociálna pracovníčka, projektová manažérka, MyMamy, o. z.
Mgr. Nina Oravcová, psychologička
Mgr. Judita Majerová, riaditeľka, psychologička, OZ Brána do života – Bezpečný ženský dom
Zuzana Olšinová, sociálna pracovníčka a pracovníčka v advokácii, OZ Proti prúdu
Mgr. Lucia Mikušová, právnička
Róbert Olejár, terénny sociálny pracovník
Mgr. Lucia Murínová, sociálna pracovníčka, OZ Brána do života
Mgr. Jana Bahulová, sociálna pracovníčka, OZ Brána do života
Niko Nagy, lektorstvo sexuálnej a vzťahovej výchovy, OZ Prirodzene
Mgr. Broňa Korec Terenová, sociálna pracovníčka, OZ Brána do života
Mgr. Jana Vyskočil, psychologička
Mgr. Mariana Kováčová, PhD., riaditeľka, špeciálna pedagogička, Centrum Slniečko, n. o.
Mgr. Zuzana Kuncová, psychologička
Mgr. Ludmila Vysocká, sociálna pracovníčka, MyMamy, o. z.
Mgr. Monika Kriššáková, sociálny pracovník, Centrum Slniečko, n. o.
PhD. Silvia Dončevová, pedagogička, supervízorka a mediátorka
Mgr. Dagmar Gurová, redaktorka

PhDr. Stanislava Segečová, klinická psychologička,
psychoterapeutka, súdna znalkyňa
PhDr. Šarlota Pufflerová, PhD., psychologička,
Občan, demokracia a zodpovednosť
Mgr. Janka Kottulová, PhD., výskumníčka, Centrum
rodových štúdií FiF UK
Mgr. Jakub Rajčáni, PhD., psychológ, vysokoškolský
pedagóg, Filozofická fakulta, Univerzita Komenského
v Bratislave
Bc. Julián Vrabel, školiteľ, pracovník s mládežou,
LIGHT*

Mgr. Sabína Brédová, koordinátorka kontaktného
centra, projektová manažérka, Občianske združenie
PRIMA
Róbert Furiel, ľudskoprávny aktivista a školiteľ, Sap-
linq, o. z.
Mgr. Michaela Pavelková, členka tímu o. z. Bez sexi-
zmu (iniciatíva Sexistický kix)
PhD. Veronika Valkovičová, výskumníčka a
vysokoškolská pedagogička, Pedagogická fakulta
Univerzity Komenského v Bratislave
Mgr. Hana Mária Kirchner, psychológ
Mgr. Marta Korgová, sociálna pracovníčka, Centrum
Slniečko, n. o.
Mgr. Adriana Mesochoritsová, politologička,
Možnosť voľby
Mgr. Jitka Dvořáková, projektová manažérka a aktiv-
istka za práva žien, Bez sexizmu (iniciatíva Sexistický
kix)
Bc. Alexandra Demetrianová, M.A., kampanierka a
aktivistka za ľudské práva a rodovú rovnosť, Saplinq.
o.z. a Možnosť voľby
LLB Alexandra (Sasi) Moran, vedecká pracovníčka a
publicistka, Feministická sekcia mesačníku Kapitál
Mgr. Martina Zboroňová sociologička, Možnosť
voľby
Mgr. Alena Faragulová, PhD., vzdelávacia pracovnič-
ka, lingvistka, Možnosť voľby
Zdena Faragulová, aktivistka, Nebudeme ticho!
Ivana Rumanová, kultúrna antropologička, mesačník
Kapitál
Lýdia Bdžoch Koňaková, poradenská pracovníčka,
OZ HANA
Dominika Jašeková, riaditeľka , psychologička, OZ

Odysseus
Diana Gregorová, Bez sexizmu (iniciatíva Sexistický
kix)
Bianka Urbanovská, lektorka sebaobrany, Za seba, o.
z.
PhDr. Mária Hargašová, štatutárna zástupkyňa, Po-
moc rodine
Mgr. Lucia Berdisová, PhD., LL.M., právnička
Mgr. Veronika Michelčíková, právnička, Slovenské
národné stredisko pre ľudské práva
Dagmar Horná, politologička
Mgr. Zuzana Havírová, výskumníčka, Rómske ad-
vokačné a výskumné stredisko
Silvia Miháliková, profesorka
Michal Žiga, Helsinský výbor pre ľudské práva na
Slovensku, o. z.
Silvia Porubánová, PhDr., sociologička a výkonná
riaditeľka, Slovenské národné stredisko pre ľudské
práva
Alžbeta Brozmanová Gregorová, vysokoškolská ped-
agogička
Edina Némethová, Slovenské národné stredisko pre
ľudské práva
Peter Medveď, Nadácia Ekopolis
Maroš Chmelík, Centrum komunitného organizova-
nia
Kamila Koza Beňová, PhD., etnologička, OZ Antigo-
na
Mgr. Daša Malíková, PhD., riaditeľka a poradkyňa
ALEJ – poradenské centrum
Mgr. Mária Víteková, poradkyňa ALEJ – poradenské
centrum
M.A. Zuzana André, poradkyňa, ALEJ – poradenské
centrum

Do pozornosti Vám dávame ďalšie zdroje v téme legislatívy upravujúcej znásilnenie založenej na súhlase: Analýza súdnych rozhodnutí v prípadoch násilia páchaného na ženách:

IVPR, 2020: <https://ivpr.gov.sk/analyza-sudnych-rozhodnuti-v-pripadoch-nasilnia-pachaneho-na-zenach-barbora-burajova-zuza-na-ocenasova-2020/>

CRIMINALIZATION AND PROSECUTION OF RAPE IN SWEDEN. Submission To The Un Special Rapporteur On Violence Against Women, Its Causes And Consequences. <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/05/EUR4224262020EN-GLISH.pdf>

Čo hovorí o súhlase odborná verejnosť; Rozhovory o súhlase, Amnesty International, <https://www.amnesty.sk/co-hovori-odborna-verejnost-o-suhlase/>

Eurobarometer: Public opinion in the European Union on gender-based violence, 2016: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2115>

Hovorme o súhlase: Zákony o znásilnení v Európe, Amnesty International, 2021 <https://www.amnesty.sk/hovorme-o-suhlase-zakony-o-znasilneni-v-europe/>

Right to be free from rape: Overview of legislation and state of play in Europe and international human rights standards, Amnesty International, 2018: <https://www.amnesty.org/en/documents/eur01/9452/2018/en/>

Reprezentatívny prieskum verejnej mienky agentúry Focus pre Amnesty International, 2021: <https://www.amnesty.sk/wp-content/uploads/2021/02/Reprezentati%CC%81vny-prieskum-Focus-Feb2021.pdf>

Reprezentatívny prieskum verejnej mienky agentúry Focus pre Amnesty International, 2022: <https://www.amnesty.sk/wp-content/uploads/2022/06/Prieskum-verejnej-mienky-Amnesty-International-Maj-2022.pdf>

Reprezentatívny prieskum verejnej mienky agentúry Focus pre Amnesty International, 2023: https://www.amnesty.sk/wp-content/uploads/2023/03/Report_AmnestyInternational_februar2023.pdf

Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade M.C. proti Bulharsku z roku 2003: https://www.coe.int/t/dg2/equality/domesticviolencecampaign/resources/M.C.v.BULGARIA_en.asp

Sexuálne násilie na ženách – správa z reprezentatívneho výskumu, IVPR, 2017: https://www.zastavmenasilie.gov.sk/resources/data/Sexualne-nasilie-na-zenach_sprava-z-reprezentativneho-vyskumu.pdf

Survey on violence against women in EU, 2012: <https://fra.europa.eu/en/publications-and-resources/data-and-maps/survey-data-explorer-violence-against-women-survey>

The Swedish National Council for Crime Prevention : THE NEW CONSENT LAW IN PRACTICE. An updated review of the changes in 2018 to the legal rules concerning rape English summary of Brå report 2020: https://bra.se/download/18.7d27ebd916ea64de53065cff/1614334312744/2020_6_The_new_consent_law_in_practice.pdf

